

Током 2013, кинески председник Си Ђинпинг обзнанио је пројекат „Новог пута свиле“ или пројекта „Појас и пут“ [\[1\]](#). Идеја пројекта, у који је до сада укључено 76 земаља света где живи око 4,5 милијарди људи, јесте да коришћењем два коридора, копненим и морским, повеже Кину са азијским суседима, Океанијом, Африком, Блиским истоком и Европом. Свет мења своје лице тиме што Азија заузима све важније место у њему. Носилац овог преобликовања света је Кина. Пројекат „Појас и пут“ у плану има више од хиљаду пројеката укупне вредности између 4 и 8 хиљада милијарди долара. Процене Азијске развојне банке предвиђају да ће се до 2050. приход по глави становника у Азији ушестостручити према паритету куповне моћи, те ће тако, према садашњим мерилима, Азија добити још три милијарде богаташа. Када повећа свој удео у глобалном БДП, на око 51 одсто, „Азија ће поново заузети доминантан економски положај који је имала пре око 250 година, у времену пре индустријске револуције. Неки ову могућност називају 'азијским веком'“ [\[2\]](#). Према другом извештају, Кина је већ претекла САД по критеријуму паритета куповне моћи, док ће удео Кине у укупном светском БДП (по паритету куповне моћи)

[\[3\]](#)

порасти до максималних 20 одсто око 2030, да би опао до око 19,5 одсто 2050. Без обзира на тај пад, закључну годину прве половине 21. века Кина ће дочекати испред САД, ЕУ и Индије

[\[4\]](#)

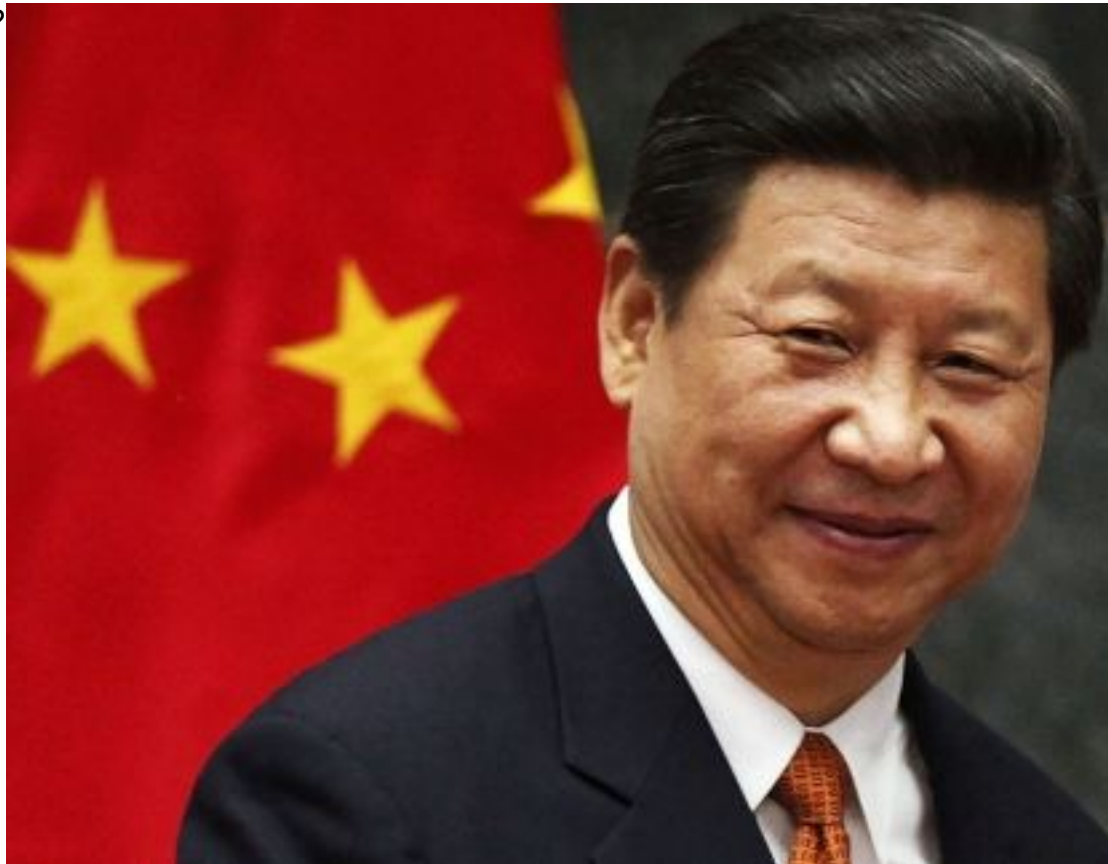
Свет мења своје лице тиме што Азија заузима све важније место у њему. Носилац овог преобликовања света је Кина. Пројекат „Појас и пут“ у плану има више од хиљаду пројеката укупне вредности између 4 и 8 хиљада милијарди долара

Кинески председник објавио је почетак реализације овог плана 2013. године. Од тада, многи пројекти у оквиру њега су реализовани, а многи нису ни започети. Пројекат је и контроверзан и, не од Кине, исполитизован. Да ли је тачно да овај задатак наилази на проблеме геостратешке природе, далеко више него економске? Дихотомија између

Нови „Пут свиле“, или пројекат „Појас и пут“ и пораст глобалне моћи Кине (I)

Пише: Бранислав Оморац
петак, 18 децембар 2020 14:28

комунистичке диктатуре и слободног света још увек је у свежем сећању. Кина је, политички, једнопартијска, комунистичка, држава што, сасвим могуће, изазива аверзију политичара на Западу. Поставља се питање мотива који, наводно, нису само економски. Кина жели да загосподари светом маскирајући своје политичке амбиције економијом. Овај текст је покушај да испитам у којој мери Појас и пут успева да допринесе расту Кине, а колико расту земаља кроз који пролази и, битније, по којој цени. Једно од важних питања јесте да ли се овим пројектом подрива сувереност земаља њиме обухваћених. Да ли је смањено сиромаштво? Да ли се кинеска мека моћ повећава, што, примера ради, значи - Колико је Конфучијевих института отворено у свету од 2013. и где? Колико је полазника курсева мандаринског? Колико студената из иностранства похађа курсеве универзитета у Кини? Какви су програми усавршавања за стручњаке на универзитетима у Кини?

ПиП у одређеној мери подсећа на антички Пут свиле. Антички пут свиле је назив за мрежу караванских путева чији је главни циљ био повезивање средоземља са источном Азијом. Како на Западу, тако и у Јапану и Кини, овај термин једноставно означава трговачку сарадњу Истока и Запада. Настао је 135. године п.н.е. у времену династије Хан и био је актуелан до 1453. Њиме су били превожени многи производи, пре свега свила. Назив Пут свиле први пут је употребио немачки географ Фердинанд фон Рихтхофен 1877.

Нови „Пут свиле“, или пројекат „Појас и пут“ и пораст глобалне моћи Кине (I)

Пише: Бранислав Оморац
петак, 18 децембар 2020 14:28

Претпоставке истраживања су:

- 1) Пројекат Појас и пут (даље у хипотезама: Пројекат) довешће до битне прерасподеле у глобалној подели моћи, односно доћи ће до значајног повећања меке моћи Кине.
- 2) Пројекат промовише принципе слободне трговине.
- 3) Пројекат је резултат унутрашње неопходности Кине.
- 4) Пројекат дугорочно подрива националну стабилност и аутономију држава њиме обухваћених.
- 5) Пројекат је допринео смањењу сиромаштва у земљама које обухвата.
- 6) Пројекат наилази махом на проблеме геостратешке, а не економске природе.

Пројекат пролази кроз 76 земаља света. Кроз њих, Кина гради мреже железница, путева, ауто-путева итд. Процена је да ће инвестиције Кине у овај пројекат у наредних 7 година достићи 1,3 хиљаде милијарди долара

Дакле, пројекат пролази кроз 76 земаља света. Кроз њих, Кина гради мреже железница, путева, ауто-путева итд. Процена је да ће инвестиције Кине у овај пројекат у наредних 7 година достићи 1,3 хиљаде милијарди долара.

Интересантно је рећи да како САД иступају из чланства одређених организација или из споразума давно потписаних, Кина заузима то место и доминира у све већој мери. САД су изашле из Париског споразума о клими, Транс-Пацифичког партнерства, Унеска, Иранског нуклераног споразума, Савета за људска права УН

[\[5\]](#)

, а од скоро и Светске здравствене организације осуђујући ово тело да је постало марионета званичног Пекинга. Ово омогућава Кини да несметано заузме напуштене позиције. Кина сад предводи четири од 15 специјализованих агенција УН

[\[6\]](#)

, а Пекинг је други по величини донатор УН (прве су још увек САД). Повлачење САД из Париског споразума довело је већ до снажног партнерства Кине и ЕУ које се су обавезале да ће доприносити укупном буџету Споразума чак и изван зацртаних граница. С обзиром на врло дубоке кинеске џепове, излазак САД (то је једина земља на свету која се из овог Споразума повукла) уступиће без даљег место другој највећој економији света. Кина је далеко највеће тржиште света када се ради о обновљивим изворима енергије. Она их користи (соларни панели, ветрењаче) у већој мери него ЕУ, САД, Јапан, Кореја, Канада и Бразил заједно. Укупни соларни капацитет Кине је 185,5 гигавата, а на другом месту су САД са свега око 70 гигавата

[\[7\]](#)

. Излазак САД личи на повлачење под изговором, пре него са битним разлогом. Чак је и Русија изразила жаљење због овог потеза, страхујући да напуштањем овог договора од стране прве економије света не можемо се надати глобалном климатском разумевању.

Кина је далеко највеће тржиште света када се ради о обновљивим изворима енергије. Она их користи (соларни панели, ветрењаче) у већој мери него ЕУ, САД, Јапан, Кореја, Канада и Бразил заједно.

Како можемо видети, глобално се може наслутити промена моћи. У ствари, она се већ догађа. Да ли ће избор Бајдена зауставити овај тренд агоније америчке администрације

Нови „Пут свиле“, или пројекат „Појас и пут“ и пораст глобалне моћи Кине (I)

Пише: Бранислав Оморац
петак, 18 децембар 2020 14:28

(не памтим када је администрација једног америчког председника изгледала оволико немоћно) или ће смена Трампа зауставити тренд који води потпуној кинеској доминацији остаје да видимо.

Мека моћ је академски појам који је развио амерички политиколог Џозеф Нај. Према Џозефу Нају, мека моћ се заснива на три основна ресурса [\[8\]](#) :

-Култури државе

-Политичким вредностима

-Спољњој политици

Поред основних ресурса меке моћи, јављају се споредни ресурси али исто веома значајни, као што су економски ресурси. Културна привлачност Запада, посебно САД, изразито је прихваћена широм света. Амерички филмови, серије, књижевност, музика, укусна храна (колико год била погубна за организам), уметност, „начин живота“ утичу на милијарде људи, посебно на омладину држава широм света.

Нови „Пут свиле“, или пројекат „Појас и пут“ и пораст глобалне моћи Кине (I)

Пише: Бранислав Оморац
петак, 18 децембар 2020 14:28

[3] [12] [1]

[12] [17] [31] [5]

Нови „Пут свиле“, или пројекат „Појас и пут“ и пораст глобалне моћи Кине (I)

Пише: Бранислав Оморац
петак, 18 децембар 2020 14:28

